Redacțiunea, Administratiunea Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoielă.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. seu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 28. | Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ, 9 (21) Februarie | 1888.

Brașovŭ, 8 Februarie 1888.

In partea de dincolo a monarchiei *mișcarea în sînulŭ diferitelorŭ partide și naționalitățĭ* devine pe di ce merge mai mare. Obiectulŭ principalŭ alŭ agitațiunei este deocamdată proiectulŭ de lege presentatŭ parlamentului centralŭ din Viena de către prințulŭ *Liechtenstein*, prin care, precum scimŭ, se cere ca legile scolare sĕ fiă reformate pe temeiulŭ recunóscerii caracterului lorŭ confesional și alŭ principiului autonomiei țĕrilorŭ.

Germanii din Austria au pusŭ în lucrare o agitațiune pe scară întinsă în contra proiectului lui Liechtenstein. Se țînŭ pretutindenĭ meetingurĭ, carĭ protestéză în contra lui. Sâmbăta trecută o mare întrunire a cetățenilorŭ germanĭ din Viena a luatŭ o resoluțiune, în care se dice, că proiectulŭ scolarŭ alŭ lui Liechtenstein urmăresce tendințe dușmănóse culturei poporului, precum și dorințe fanatice de predominare, că plănuita participare a bisericei la supraveghiarea scólelorŭ nu se póte uni cu suveranitatea și puterea statului, că prin intențiunata descentralisare, lăsându-se adecă afacerile scolare și legislațiunea scolară în competența dietelorŭ provinciale, se amenință unitatea imperiului, a oștirei, a justiției și a administrațiunei sale și se periclitéză posițiunea îndreptățită a naționalității germane și că din aceste considerante adunarea cetățenilorŭ din Viena condamnă proiectulŭ de lege alŭ lui Liechtenstein în tóte privințele ca unŭ atacŭ gravŭ asupra intereselorŭ de viață ale patriei.

Autonomia, ce o reclamă prințulŭ Liechtenstein pentru diferitele țĕrĭ în afacerile scolare a numit'o unulŭ din vorbitorii memoratei adunărĭ (prof. Suess) „autonomia întunerecului“. E clarŭ că pe Germanii austriacĭ îi neliniștesce caracterulŭ federalisticŭ alŭ reformei proiectate mai multŭ decâtŭ caracterulŭ ei confesionalŭ, căcĭ décă diferitele țĕrĭ șĭ-arŭ recâștiga autonomia deplină în cestiunĭ scolare interesele germanisațiunei și ale centralisațiunei arŭ fi în adevĕrŭ fórte amenințate.

Câtŭ pentru oposițiunea Germanilorŭ în contra proiectatei ingerințe a clerului catolicŭ în conducerea învĕțămêntului poporalŭ, ea este sprijinită și de-o parte a Cehilorŭ, de „Cehii tinerĭ,“ carĭ asemenea pledéză pentru scóla modernă, însĕ națională-autonómă, voindŭ sĕ-o ferescă de „întunerecŭ,“ la care ar fi espusă décă ar ajunge „ca Roma sĕ pótă dispune asupra ei.“

Agitațiunea „Cehilorŭ tinerĭ,“ în contra proiectului „clericalŭ,“ alŭ prințului Lichtenstein, superă multŭ pe Cehii din partida lui Rieger, carĭ dau adĭ tonulŭ în Boemia. Este o agitațiune scrîntită acésta — dice unulŭ din organele de frunte ale „Cehilorŭ bĕtrânĭ“ — este o neghiobiă a pretinde dela deputații cehĭ și dela celelalte partide, carĭ formézā maioritatea în parlamentulŭ din Viena, sĕ respingă proiectulŭ lui Lichtenstein fără alŭ esamina și fără a'lŭ supune mai înainte măcarŭ unei discusiunĭ și chibzuirĭ seriόse.

„Esența proiectului Liechtenstein“ scrie „Politik“ „este o causă, care zace pe inimă întregei lumĭ catolice. După ovațiunile, ce s'au adusŭ Papei Leo XIII cu ocasiunea jubileului sĕu din tóte părțile lumei nu va mai fi nimenĭ așa de naivŭ ca sĕ desprețuiéscă acestŭ „factorŭ de putere.“ Chiar și imperiulŭ puternicŭ germanŭ a găsitŭ cu cale de a se împăca cu catolicismulŭ. Politicii „practicĭ“ „prevĕdĕtorĭ“ și „esperțĭ“ nu potŭ comite dér „actulŭ nepoliticŭ“ de a respinge bruscŭ o cerere venită dintr'o parte ca acésta și a nu o supune măcarŭ unei esaminărĭ.

„Acésta cerere a unui factorŭ puternicŭ așa de însemnatŭ“ — adauge fóia boemă — „s'a adusŭ la discusiune parlamentară printr'unulŭ din cei mai însemnațĭ representanțĭ ai partidei germane conservative, pe care poporulŭ boemŭ o numĕră între aliații sĕi cei mai credincioșĭ, cu a căreia sprijinire a dobênditŭ elŭ succesele modeste din timpulŭ mai nou și la a căreia ajutorŭ este avisatŭ și în viitorŭ, mai alesŭ când e vorba de a ne apropia de țînta ideală, care este restituirea celŭ puținŭ a acelei autonomii, ce este garantată țĕrilorŭ prin constituțiune, autonomiă, ce o recunósce apriatŭ propunerea lui Liechtenstein.

Ĕtă în puține cuvinte esplicarea atitudinei partidei lui Rieger în afacerea scólelorŭ. Foile germane centraliste au dér dreptate, când se temŭ, că Cehii vorŭ sprijini proiectulŭ lui Liechtenstein, pentru că elŭ dă scólele pe mâna maiorității lorŭ din dieta boemă și pentru că e vorba de a se susținé solidaritatea maiorității din parlamentulŭ centralŭ, ér Polonii ilŭ vorŭ sprijini pentru că au lipsă de voturile clericalilorŭ în alte cestiunĭ, ce-i interesézā pe ei în deosebĭ.

Fracțiunea „Cehilorŭ, tinerĭ“ a făcutŭ acum o propunere de sine stătătóre cu privire la școle, care apĕră independența școlei de biserică conformŭ prescrierilorŭ esistente și primesce numai principiulŭ autonomiei țĕrilorŭ în afacerĭ scolare. Acésta propunere are de scopŭ de a lua clubului deputațilorŭ cehĭ pretextulŭ, că numai de aceea votézā pentru proiectulŭ lui Liechtenstein, fiind-că elŭ este favorabilŭ autonomiei provinciale.

Clubulŭ „Cehilorŭ bĕtrânĭ“ a și luatŭ posițiune fața cu acésta propunere, declarândŭ că o va susținé, căcĭ apĕră autonomia țĕrilorŭ, dér nu-i face prospecte de reușire. Scopulŭ „separatiștilorŭ“ (cum îi numescŭ pe „Cehii tinerĭ“) este, dice „Politik,“ numai de a agita massele, arĕtându-le că ei suntŭ cei mai înțelepțĭ și patrioticĭ, căcĭ nu voiescŭ sĕ dé scólele pe mânile clerului.

De vorŭ reuși séu nu planurile partidei clericale din Austria, faptŭ este și rĕmâne, că de unŭ timpŭ încóce se manifestă o puternică reacțiune în contra curentului, creatŭ și nutritŭ prin legile mai nouĕ liberale, aduse de centraliștii Germanĭ, pe timpulŭ când au fostŭ ei la putere, și că guvernulŭ susține acésta reacțiune pe față și pe ascunsŭ, credêndŭ că printrînsa va puté paralisa direcțiunea șovinistă-națională ce a luat'o, mai alesŭ între Germanii austriacĭ, desvoltarea din anii lutimĭ. Ca dovadă póte servi și discusiunea parlamentară din dilele aceste asupra proiectului de lege despre reuniunile academice la care vomŭ mai reveni.

Guvernulŭ Taaffe ar vrea sĕ créscă cetățenĭ cu frica lui Dumnedeu și carĭ sĕ fiă înainte de tóte „patrioțĭ austriacĭ.“ Și-a alesŭ o grea problemă tocmai într'unŭ timp, când cancelarulŭ germanŭ face apelŭ la „*furor teutonicus*“ privindŭ c'unŭ ochiu la Germanii sĕi, cu altulŭ la Germanii din Austro-Ungaria aliată.

Francia și Italia.

„Pol. Corr.“ primesce următórea informațiune din Roma:

Scirile dintâiu despre vorbirea d-lui Flourens în Briançon au provocatŭ în Italia adêncă surprindere, mai alesŭ după respectuósa și amicala primire ce i se făcuse ministrului francesŭ pe teritoriulŭ italianŭ. Incă nu s'a doveditŭ esactitatea analisei telegrafiate a discursului și se aștéptă ca séu textulŭ vorbirei sĕ justifice nefavorabila impresiune, séu ca d-nulŭ Flourens sĕ-o slăbéscă prin nouĕ declarațiunĭ în publicŭ, căcĭ altmintrelea ar trebui sĕ se conchidă, că elŭ s'a servitŭ de acelŭ limbagiu ce i-se atribue, ca sĕ predispună pe Francesĭ pentru vre-unŭ atacŭ asupra Italiei, deórece elŭ trebue sĕ scie, că tractatele acesteia cu aliații sĕi eschidŭ necondiționatŭ orĭ-ce cugetŭ ofensivŭ din partea Italiei.

Din dieta ungară.

In cursulŭ desbaterii asupra bugetului ministerului cultelorŭ și instrucțiunei publice au mai vorbit:

Alex. *Benedek* găsesce că e de totŭ sĕracă și defectuósă literatura ungurescă pentru copii și tinerime. Pe la Crăciunŭ se vêndŭ cărțĭ străine traduse rĕu orĭ opurĭ originale, care ajungŭ în mânile copiilorŭ fără nicĭ o critică și deoparte tîmpescŭ mintea, de altă parte ucidŭ cu spiritulŭ lorŭ străinŭ simțulŭ naționalŭ. *Copilulŭ cetindŭ*, în lipsă de cărțĭ unguresci, *cărți într'o limbă străină, nu cunosce spiritulŭ și frumsețile limbei materne* (Avisŭ Maghiaronilorŭ și renegaților. Red.)

Dér chiar o mare parte a membrilorŭ academiei unguresci nu scie scrie unguresce. (Așa e!) Academia ar face mare serviciu, décă și-ar cresce membrii încă fiindŭ copii. Academia francesă premiază scrierile și diarele bune pentru copii. Guvernulŭ și mai alesŭ ministrulŭ instrucțiunei ar trebui sĕ se intereseze de cărțĭ și lucrărĭ pentru copii.

Albert *Kiss* dice, că reducerea cheltuelilorŭ pentru școlele poporale cu 25,000 fl. însemnéză decadință, și o mai grea acusațiune nu póte fi pentru guvernŭ. Vorbitorulŭ se bucură, că ministrulŭ admoniază școlele medii, care nu corĕspundŭ chemărei lorŭ. Asta totdéuna am accentuat'o — dice Kiss — fiindŭ că am fostŭ condusŭ nu de motive confesionale, ci numai de motive naționale (d. e. școlele confesionale nemaghiare, fiindŭ că nu voescŭ sĕ se prefacă în fabricĭ de maghiarisare? — Red.) mai alesŭ în orașele și ținuturile cu poporațiune preponderantă nemaghiară.

Contra desființării școlelorŭ rele n'are nimicŭ de obiectatŭ vorbitorulŭ, dér în loculŭ lorŭ sĕ înființeze ministrulŭ școle medii de statŭ. Planulŭ de învĕțămêntŭ de adĭ, că în unele școle medii se învață latinesce și grecesce, în altele se învață numai latinesce, în altele apoi nu se'nvață nicĭ una din aceste limbĭ, ne dă pricină de a fi îngrijațĭ. Bugetulŭ nu-lŭ votéză fiindŭ că desvoltarea instrucțiunei poporale se împedecă cruțându-se 25,000 fl., ér pentru scopurĭ de înarmare se cheltuescŭ milióne, și o astfel de politică nu o aprobă.

Br. Alex. *Jeszenszky* dice, că a subscrisŭ și elŭ propunerea lui Iranyi, dér nu aprobă motivarea ei și regretă că elŭ a amintitŭ aci afacerea unei confesiunĭ.

Daniel *Iranyi* obsĕrvă, că antevorbitorulŭ l'a înțelesŭ rĕu, căcĭ décă a vorbitŭ în interesulŭ libertății consciinței, n'a avutŭ intențiunea a tracta afacerea unorŭ singuratice confesiunĭ.

(Va urma.)

Din comitatulŭ Brașovului.

In 14 Februarie n. c. s'a ținutŭ adunarea comitetului administrativŭ alŭ comitatului Brașovŭ sub presidiulŭ vicecomitelui Iuliu Roll. Din cele pertractate în acéstă adunare dămŭ în estrasŭ următórele:

Mediculŭ comitatului raportă, că starea sanitară a locuitorilorŭ în decursulŭ lunei Februarie a mersŭ spre mai rĕu. In mai multe părțĭ ale comitatului domnescŭ bóle epidemice, mai vêrtosŭ însĕ scarlatina graséză în mai multe locurĭ. O femeiă sosită din România a adusŭ în comuna Tĕrlungenĭ epidemia vĕrsatului. Copiii de școlă din Zizinŭ suntŭ atâtŭ de murdarĭ, încâtŭ murdăria lorŭ se socotesce a fi periculósă din punctulŭ de vedere alŭ sănĕtății.

Inspectorulŭ de dare raportă, că pentru primulŭ pătrarŭ alŭ anului curentŭ darea locuitorilorŭ din comitatŭ împreună cu restanțele de dare face 139,348 fl. 1 cr. Din acéstă sumă s'au plătitŭ 20,226 fl. 55 $^1/_2$ cr., au rĕmasŭ restanță 119,121 fl. 45 $^1/_2$ cr.

Din raportul inspectorului r. de școle estragemŭ: Poporațiunea comitatului constă din 84,188 suflete; școlĭ se află în comitatŭ 76, dintre acestea 14 suntŭ de statŭ, 5 comunale, 55 confesionale, 1 de sine stătătóre și 1 susținută de o reuniune. Numĕrulŭ copiilorŭ obligațĭ la cercetarea școlei e 16,262; școla o cercetéză 14,501, nu o cercetéză 444 băețĭ, 1317 fete. Dintre copiii carĭ cercetéză școla 4373 (?) suntŭ maghiarĭ, 4707 germanĭ, 5421 românĭ. Statulŭ a contribuitŭ la susținerea școlelorŭ cu 46,129 fl.

Adunarea în fine respinge recursulŭ preotului evang. Carol Michael din Apața, prin care acesta cere, ca de o parte chiar cu forța armată sĕ se constringă decanatulŭ evangelicŭ din Brașovŭ la respectarea legei, ér de altă parte sĕ se depărteze din Apața preotulŭ Deak Sándor, care agitéză poporulŭ de acolo.

SCIRILE ḌILEI.

Din causa ernei celei grele se manifestă în mare parte a Ardealului *lipsă de nutrețŭ*, mai alesŭ în comitatele Făgărașŭ, Ciucŭ și Solnocŭ-Dobêca, unde nutrețulŭ se scumpesce cumplitŭ.

* *

Recrutarea în *Alba-Iulia* începe la 17 Aprilie. Se vorŭ presenta la asentare: 51 obligațĭ la serviciulŭ militarŭ din classa I de etate, 46 din classa II, 36 din classa III. Președinte civilŭ alŭ comisiunei de recrutare este primarulŭ Novak.

* *

Editórea și directórea fóiei „Fövarosi hirnok“ din *Pesta*, anume d-na Iohana Pekarik n. Barbara Malik, în urma unei severe cercetărĭ, a fostŭ arestată de poliția. S'a doveditŭ că făcea înșelătorii, spune „Pester Lloyd“.

* *

In *Clușiu* închise vĕduva Daniel pe fata de 14 anĭ a lui Isak Weiss dela 9 óre diminéța până la 4 óre după améḍŭ într'o odaiă ca zălogŭ, până ce soru-sa va aduce îndĕrĕtŭ o plapomă ce o dusese dela Daniel. Prisoniera plânse destulŭ și cerŭ sĕ'i dea baremĭ sĕ bea o picătură de apă. „De țĭ-ar atêrna măcar limba afară și totŭ n'ai sĕ capețĭ,“ rĕspunse vĕduva fără sufletŭ. Poliția însĕ liberă fata și făcŭ arătare penală contra vĕduvei Daniel.

* *

Totŭ în *Clușiu* două servitóre ale lui Franz Szabo, a cărui soțiă zace bolnavă în patŭ, îșĭ cerură voiă sĕ mérgă la petrecerea servitorimei dela redută. Bolnava le lăsă și tocmai când sĕ plece veni acasă bărbatu-sĕu, care le certă pentru că suntŭ așa de fără sufletŭ încâtŭ sĕ lase o bolnavă singură acasă, dér cu tóte astea le lăsă sĕ se ducă. Inainte de culcare, mama bolnavei voi sĕ bea apă din paharulŭ ce în fiecare séră se aducea pentru ginere-sĕu. Colórea apei îĭ bătŭ la ochĭ, o vĕrsă din paharŭ și turnă în elŭ altă apă, dér abia gustă din ea și simți gustŭ de fosforŭ. Apa fŭ dusă la unŭ medicŭ, care constată în sedimentŭ fosforŭ. Bănuiala cădŭ negreșitŭ pe servitóre, care fură luate dela redută și arestate de poliția. Una din ele fŭ liberată, dér cea care adusese paharulŭ cu apă e ținută încă în arestŭ până ce se va termina instrucțiunea. Se bănuesce că a vrutŭ sĕ'șĭ rĕsbune asupra stăpânu-sĕu, fiindŭ că le certase.

* *

In *Sadŭ*, comit. Sibiiului, s'au bolnăvitŭ de *scarlatină* mai mulțĭ copii. In *Porumbaculŭ de susŭ* bântue între copii *vĕrsatulŭ* (bubatulŭ) micŭ. Doi copii au muritŭ.

* *

In *Topircea*, comit. Sibiiului, a fostŭ împușcatŭ la 5 Februarie colectorulŭ de dare. Se ḍice că bănuiții de-a fi sĕvêrșitŭ acestŭ actŭ de rĕsbunare arŭ fi prinșĭ.

* *

In *Pianulŭ de josŭ* unŭ incendiu a pricinuitŭ locuitorilorŭ Neculae Todoranŭ, Lazarŭ Savu și Simionu Armeanu o pagubă de 780 fl. In *Aiudŭ* a suferitŭ asesorulŭ dela oficiulŭ orfanalŭ Neculae Thot, în urma unui incendiu iscatŭ în locuința sa, o pagubă de 700 fl.

* *

Petrecerea Reuniunei femeilorŭ române din Brașovŭ, aranjată în sala Redutei Sâmbătă în 6 (18) Februarie, a avutŭ unŭ succesŭ moralŭ fórte frumosŭ. Nu mare a fostŭ numĕrulŭ participanțilorŭ, déră destulŭ de alesŭ. Dintre notabilitățile Brașovului însemnămŭ: pe d-lŭ Generalŭ *de Pókay*, care a onoratŭ acéstă serată cu presența Domniei Sale până târḍiu; pe D-nulŭ colonelŭ de infanteriă *de Soos*, pe celŭ de cavaleriă *Saffin* și pe D-nulŭ locotenentŭ-colonelŭ alŭ batalionului de honveḍĭ din locŭ, precum și alțĭ domnĭ oficerĭ din garnisónă. Buchetulŭ de dame micŭ, dér fórte drăgălașŭ, representa cu efectŭ societatea nóstră română. Toaletele în genere erau fórte alese, ba potŭ ḍice chiar lucsuóse cu tóte că s'a profesatŭ multŭ „toaletă simplă.“ Mândrulŭ costumŭ naționalŭ a fostŭ representatŭ numai prin două-trei, deși la petrecerĭ românescĭ ar fi de doritŭ sĕ prevaleze totdéuna. Sĕ aștepta și era de doritŭ, ca publiculŭ sĕ fiă în numĕrŭ cu multŭ mai mare, dér precum credemŭ, causa puținei frecvențe a fostŭ în parte împrejurarea, că multe familii suntŭ în doliu, pe de altă parte și timpulŭ nefavorabilŭ. Petrecerea a fostŭ de altmintrelea fórte animată și a duratŭ până cătră ḍiuă.

— *u.*

Academia română.

Incunosciințare. De mai mulțĭ anĭ *Academia română* îșĭ dă neîncetate silințe pentru a strînge câtŭ se póte mai multe documente de totŭ felulŭ, carĭ arŭ pute fi de folosŭ pentru studiarea istoriei națiunei. Numai prin studiulŭ documentelorŭ se póte lumina și înțelege trecutulŭ neamului nostru.

Colecțiunile strînse până acuma de *Academiă* cuprindŭ preste ḍece mii documente de deosebite felurĭ: chrisóve, cărțĭ domnescĭ, cărțĭ de judecată și de hotărnicii anaforale, zapise, foi de' ḍestre, și altele.

Academia face apelŭ la toțĭ aceia, carĭ posedŭ documente și hărtii vechĭ și carĭ arŭ bine-voi a contribui la îmbogățirea colecțiunilorŭ sale. *Academia* ar vedé cu cea mai viă mulțămire interesulŭ ce-i s'arŭ arăta în acéstă privință și ar primi cu tótă recunoscința tóte documentele și alte manuscrise carĭ i s'ar dărui pentru colecțiunile sale.

Se vorŭ da — când se va esprima dorința — dela *Cancelaria Academiei* cópii în scrisóre modernă și traducerĭ în limba română de pe originalele vechĭ scrise cu cirilice séu în limbĭ străine, carĭ se vorŭ dărui.

Tóte documentele și manuscrisele, carĭ se vorŭ trimite, sĕ se adreseze la **Academia română în Bucurescĭ.**

Viile mulțămirĭ ale Academiei cătră dăruitorĭ se vorŭ esprima și prin *„Monitorulŭ Oficialŭ“*.

Președintele Academiei române.

(Subscrisŭ) **Kogălnicénu.**

Secretarulŭ generalŭ.

(Subscrisŭ) **D. Sturdza.**

Literatură.

„Fóia bisericéscă și scolastică,“ organŭ alŭ provinciei metropolitane gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașŭ. Apare de 2 orĭ pe lună în Blașŭ. Redactorŭ pentru partea bisericéscă: *dr. Ioanŭ Rațŭ*, pentru partea scolastică: *Alexandru Uilăcanŭ*. Abonamentulŭ pe anŭ 6 fl. Nr. 10 dela 15 Februariu conține în partea bisericéscă: Observațiunĭ cu privire la raportulŭ, ce esistă între biserica gr. cat. și biserica romano-catolică (urmare), de dr. Augustinŭ Bunea. — Din viéța pastorală, prelucrată de Titŭ Budu. — Morbulŭ timpului modernŭ și vindecarea aceluia, de T. Bulcu. — Rațiociniu publicŭ cu privire la petrecerea dată în M.-Ludoșŭ la 17 Iulie. — Conferințele pastorale, de dr. Ioanŭ Popŭ. — Varietățĭ. In partea școlastică: Sĕ ne cultivămŭ pe noi înși-ne, ca sĕ putemŭ cultiva și pe alții, de I. F. Negruțŭ. — O catechesă practică. — Platone (urmare), de Aronŭ Deacŭ. — Pestalozzi ca părinte; de P. Ungureanu. — Mâța (pisica) de casă (prelegere practică). — Minciuna, causele și tractarea ei în școla, de N. Trimbițoniu. — Despre bolnăvirile repentine, prelucrare de S. P. Radu. — Ceremoniile nupțialĭ la Romanii anticĭ, de Octavianŭ Bonfiniu. — Varietățĭ.

Revista societ. „Tinerimea-Română“, apare odată pe lună în Bucurescĭ (Strada Modii 10). Abonamentulŭ pentru Austro-Ungaria 4 fl. pe anŭ. — Fascicula 1 de pe Ianuarie conține: Gustulŭ literarŭ la noi, de St. V. Nanu. — Originea amidonului, de N. Dumitrescu. — Devotamentulŭ ei, de Fr. Crețescu. — Pedagogia la noi, de St. P. — Etatea stelelorŭ de C. I. Manolescu. — Sóre Pĕtru (povestire poporală), de Rădulescu Nigerŭ. — Corespondență.

Cetatea de baltă, în 1 (13) Februarie 1888.

(Têrgŭ de vite.— Contribuțiile grele. — Dare pe cânĭ. — Miseria poporului).

La 10, 11 și 12 l. c. în Cetatea de baltă a fostŭ têrgŭ de vite, și încă din cele mai slabe. Têrgulŭ a fostŭ mare, vite multe, s'au vêndutŭ vițeĭ și vacĭ sterpe pentru tăiatŭ. Boi n'am vĕḍutŭ vênḍêndu-se, de aceștia au fostŭ fórte puținĭ și și carĭ au fostŭ, au fostŭ numai așa ḍicêndŭ boulenĭ, semnŭ că poporulŭ e petrecutŭ de sĕrăcitŭ.

Acésta-i marea operă a stăpânilorŭ, carĭ, în folosulŭ patriotismului și a realisării ideilorŭ de statŭ, îsŭ invențioșĭ de minune când e vorba a încărca poporulŭ cu dărĭ. Nu-i de ajunsŭ că contribuțiunea pe porțiă și darea de consumŭ le sporescŭ pe ḍi ce merge; repartițiunile: „pentru edificarea caselorŭ comitatului, pe séma scólei centrale, a scólei comunale, pe séma cancelăriei solgăbiráescĭ și în folosulŭ faimosului „kultur-egylet,“ — pentru léfa notarului și a personalului antistiei (primăriei) cu servitorii comunalĭ, etc. tóte acestea nu'sŭ de ajunsŭ, ci iscusiții noștri din comitatŭ — pentru îmbunĕtățire și prosperare — au adausŭ a pune dare și pe cânĭ. Faptŭ acesta „constituționalŭ“, dér miserabilŭ isvorŭ de venite. Puținŭ sporŭ în folosulŭ comitatului, căcĭ poporulŭ îndată ce s'a convinsŭ, că nu'i glumă, în amărăciunea inimei și lipsa fórte mare de banĭ (De unde brușĭ — ḍiceau — sĕ mai plătimŭ și pentru cânĭ câte 2 fl. v. a. și sgarda cu moneta, sĕ-i ținemŭ legațĭ în chilii făcute anume pentru locuitŭ, ba sĕ le aducemŭ și doftorĭ, vai de noi) șĭ-a trimesŭ cânii pe sub ghiață și în puține comune — în acestŭ comitatŭ — se află aḍi 7—10 cânĭ.

Ținerea armelorŭ e oprită, a cânilorŭ asemenea, efectulŭ e tristŭ, căcĭ, acum în iérnă mai cu sémă, jupunesele (vulpile) desŭ ne visitéză galițele, lupii nu se mai temŭ de ómenĭ, și ḍiua se vĕdŭ în apropiere; nu este nópte în care sĕ nu se preumble în comună dintr'unŭ capĕtŭ până în celălaltŭ; pe când omulŭ cu ai sĕi cinéză — între 6 și 7 óre séra — lupulŭ têrâe óia până în fundulŭ grădinei, și acolo — nebănuitŭ de nimenĭ, în liniște, --- se omenesce cum ilŭ trae ginima.

„Lume rea amŭ ajunsŭ, hotarulŭ s'a îngustatŭ, moșiuțele ni se vêndŭ pentru darea împĕrătéscă și pentru alte datorii, lucatele-'sŭ puține și nu de ajunsŭ, vite nu avemŭ unde și cu ce ține, care le avemŭ 'sŭ slabe, n'au nicĭ unŭ prețŭ, și pentru aceea tâ guri-le-'sŭ slabe.“

Dér și în negoțulŭ cu alte mărfurĭ puținŭ se vinde; alérgă ómenii din depărtare la têrgŭ cu parale pentru câte o pĕrechiă de opincĭ. Nu-i veḍĭ, ca mai de multŭ, șeḍêndŭ șiruițĭ în târgŭ pe la cârciume; într'unŭ minutŭ îi veḍĭ reîntorcêndu-se, căcĭ puținele parale le-au datŭ pe opincĭ, și apoi și acelea au fostŭ făcute pe grăunțe luate din gura copiilorŭ carĭ mai cătră primăvéră și la véră le comperă dela arendatorii de morĭ cu două și trei prețurĭ în așteptare pe lângă contractŭ. Sĕrăcia-i fórte mare, proletariatulŭ — pe lângă tótă diligința economică — se înmulțesce, emigrațiunile nu mai au căpĕtŭ. Dér stăpânilorŭ ḍilei ce le pasă de acestea? se țină de paragrafĭ, cele ce hotărescŭ, judecă și dictéză trebue sĕ se împlinéscă.

...—nu...lu.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(1)

STRĂBUNII NOȘTRI*)

Novelă istorică

Anulŭ 104 după Christ.

Cartea II. — Muntele Kogeonului.

CAP. V.

La o poștă și mai bine de Zarmizegethusa, la dealŭ, în creerii munțilorŭ, albia Streiului curge pe o rîpă négră ca o gură de iadŭ, care, la o frântură de dealŭ, se surpă de odată și se desparte în două ramurĭ, amêndouĕ încingêndŭ temelia unui vîrfŭ golașŭ, ce se duce în susŭ ca unŭ dinte. Apele Streiului, ajungêndŭ aci, se prăvălescŭ într'o pulbere umedă și strălucitóre, care colcăe până în fundŭ și se preface într'unŭ clăbucŭ închisŭ, a cărui vultorĭ găurescŭ pămêntulŭ până în inimă.

Nicĭ fiarele pădurii, nicĭ păserile cerului nu îndrăznescŭ sĕ se apropie de acestŭ locŭ, vecinicŭ muncitŭ. Vulturii străinĭ, rătăcițĭ pe aceste plaiurĭ, se ridică susŭ în naltulŭ vĕzduhului, și ochiulŭ lorŭ strĕbătĕtorŭ caută sĕ pĕtrundă întunereculŭ rîpei.

Acesta este muntele Kogeonului.

In acestŭ locŭ, pe acestŭ vîrfŭ de munte, Dacii șĭ-au pusŭ locuința *Tatălui*, căcĭ, după tainele lui Zalmolcse și Sabazius, elŭ stă între pămêntŭ și cerŭ, ér *Mama* stă în vĕzduhŭ și în pămêntŭ și amêndoi legațĭ se pierdŭ în mărirea Sórelui, care este isvorulŭ luminei și căldurei, începutulŭ vieței.

Astfelŭ ascunsŭ și desfăcutŭ în două cultulŭ Sórelui avea nenumĕrațĭ slujitorĭ.

Cultulŭ *Tatălui, Jupiter Sabazius*, nu avea decâtŭ acestŭ unulŭ și singurŭ locŭ de rugăciune și unŭ unicŭ mare preotŭ, care însĕ era ajutatŭ și representatŭ de o falangă întrégă de preoțĭ mai micĭ. Dênsulŭ era capulŭ bisericei: poseda adâncile învĕțăturĭ greceștĭ pe care le primea din Ephes odată cu teologia frigiană: îșĭ păstra sexulŭ și, după credințe, se înrudea cu Zalmolcse și Deceneu, predecesorulŭ sĕu la pontificatŭ, care fusese în urmă făcutŭ ḍeu. Elŭ împărțea aprópe pe din două domnia asupra Dacilorŭ, atâtŭ prin tradiția, câtŭ și prin numĕrulŭ de cunoscințe ce avea, relativŭ cu multŭ mai întinse decâtŭ ale regelui.

Cultulŭ *Mamei*, representatŭ prin ḍeița *Sula*, care, împreună cu *Tatălŭ*, alcătuiau simbolulŭ Sórelui séu Mama cea mare, avea o mulțime de slujitorĭ și diferite nume, după localitățĭ. Preoții carĭ 'ĭ serveau formau o sectă aparte, de cetitorĭ pe stele, vrăjitorĭ, augurĭ, carĭ trebuiau neapĕratŭ sĕ fie castrațĭ. — cu capulŭ, barba, mustățile și sprincenele rase. — Romanii arŭ fi fostŭ fórte mirațĭ, décă li s'ar fi spusŭ în acelŭ timpŭ, că ei, rassa nobilă și civilisată, aveau altare și adorau pe ḍeița frigiană *Cibele*, care nu este alta decâtŭ *Sula* dacică, adică *Mama cea mare*.

Apoi, în alŭ doilea rangŭ, Dacii se închinau zeului *Men* (luna) și unui *Marte* specialŭ, séu deu alŭ resbóielorŭ, pe care-lŭ credeau originarŭ și chiar nĕscutŭ în Dacia: apoi unei ḍeițe blânde și fecunde pe care o numeau *Apa séu Âpa*.

Cultulŭ acesteia, care era vechiu la orientalĭ, la Dacĭ era fórte popularŭ. Ei aveau obiceiu, înainte de-a merge la resboiu, sĕ se cobóre, chiar din locurĭ depărtate, la Dunăre, sĕ bea apă, sĕ se spele și sĕ jure, că nu se vorŭ întórce înapoi până n'orŭ omorî pe toțĭ dușmanii. Totŭ astfelŭ se explică că la mai tóte îmbucăturile riurilorŭ în Dunăre era câte unŭ opidŭ dacŭ. Loculŭ devenea de două orĭ importantŭ: ca punctŭ strategicŭ și ca fiindŭ apĕratŭ de ḍei.

In sfîrșitŭ, erau alte divinitățĭ locale, ca *Tarmascada, Sarmando*, etc. și la Saldensi și Pifigi o divinitate locală importantă, pe care Romanii nĭ-au transmis'o sub numele de *Jupiter Cernenus*, protectorulŭ Cernei și alŭ Mehedințului de astăḍĭ.

In resărirea dimineței, Vezinas coborea rîpa cea adêncă, ca tocmai aprópe de fundulŭ ei s'o treacă, pe o punte îngustă ce sta în bătaia stropilorŭ Streiului. Acéstă trecere primejdiósă era vîrîtă îndestulŭ de adêncŭ, pentru ca pulberea lichidă sĕ atingă trupulŭ celui ce mergea pe Kogeon și astfelŭ sĕ-l purifice prin puterea și blândéța ḍeiței apa.

In ḍiua aceea, regele și întrégă lui familiă aveau sĕ viă sĕ se róge pe munte.

După unŭ urcușŭ greu, de unŭ ciasŭ

*) Vedĭ „Gaz. Trans.“ Nr. 9—13 inclus. din anulŭ curentŭ.

D-șóra Agatha Bârsescu.

Diarele germane mai recente, vorbindŭ de celebra artistă română, scriu următórele:

D. Friedrich Halm. în composițiunea sa dramatică: *„Dr. Sohn der Wildniss“* (fiulŭ sĕlbătăciei), glorificândŭ puterea atrăgĕtóre a femeei, o învĕlue într'unŭ farmecŭ indescriptibilŭ. Fantasia gingașă eterică a tabloului se incorporéză într'o *Partheniă* fermecătóre, care se reflectează în nisce trăsăturĭ acute, marcante, virile, de unŭ înaltŭ simțŭ poeticŭ ce se manifestă în *fiulŭ sĕlbătĕcicĭ* plinŭ de viață: *Ingomar.*

Orĭ de câte-orĭ amŭ vedé representându-se acéstă mărĕță piesă, în tot-d'auna ni se pare că amŭ vedé-o pentru prima óră. Impresiunea e adêncă și romanticismulŭ e în adevĕrŭ admirabilŭ în ceea-ce privesce alegoria poetică a puterei amorului.

Nu există pe lume unŭ accentŭ mai dulce ca acela manifestatŭ în sunetele elegice și sublime, carĭ se nascŭ din harfa marelui poetŭ. Nimicŭ nu e nenaturalŭ în sĕlbateculŭ sunetŭ alŭ buciumului hordelorŭ barbare numite: *Tictosagen*, alŭ cărorŭ capŭ, fermecatŭ de inima unei femei, începe sĕ fie stăpênitŭ de nisce simțiminte carĭ mișcă și face sĕ tresalte orĭ-ce inimă împietrită: Sĕlbateculŭ cu blăjinulŭ se unescŭ și formează o dulce armonie în tóte țĕsăturile dramatice ale piesei marelui poetŭ Halm.

Décă figura *Partheniei*, femeia imaginară a poetului, e așa de încântătóre și perfectă în câtŭ pare că o vedĭ aievea ținêndŭ în brațele ei grațióse crinĭ și trandafirĭ sĕlbaticĭ, apoi interpretarea ei de către d-șóra *A. Bârsescu*, celebra artistă dela teatrulŭ Curței imperiale din Viena, e și mai fermecătóre, ast-felŭ că produce în auditorŭ unŭ simțimêntŭ plinŭ de ilusiunile cele mai frumóse, carĭ îlŭ avêntă în regiunea feerică a visurilorŭ poetului.

Trebue sĕ fimŭ recunoscĕtorĭ d-lorŭ directorĭ Dorn-Sturm pentru că ni-au procuratŭ ocasiunea sĕ putemŭ apreția marele talentŭ alŭ celebrei artiste Agatha Bârsescu. Cu tótă idealitatea în înfățișare, în accentŭ, și în plastica academică a diferitelorŭ posițiunĭ și mișcărĭ, d-șóra Bârsescu face pe privitorŭ sĕ creadă, că totulŭ e realŭ ce se petrece înaintea ochilorŭ sĕi. Acésta e o adevĕrată artă de a puté înfățișa idealulŭ ca și când ar fi în realitate, fără însĕ de a înlătura ilusiunile și impresiunile poetice. *Parthenia* e unŭ actŭ dramaticŭ care, pe lângă idealismulŭ ce te îmbată, nu e lipsitŭ nicĭ de simțimintele reale omenescĭ. *Parthenia* înfățișéză unŭ caracterŭ tare și consciu, care, pentru a puté fi representatŭ, nu reclamă dela o artistă numai o cultură înaltă estetică, ci și cunoscințe psychologice și cugetărĭ poetice, în câtŭ sĕ pue în mișcare până la lacrĕmĭ pe spectatorĭ fără ca prin durerile sdrobitóre și prin resignațiunile sale sĕ steargă cele mai fine nuanțe ale trecerei dintr'o stare în alta. Acestŭ mare și dificilŭ rolŭ a fostŭ represintatŭ de d-șóra Bârsescu cu o artă, cu o îndemânare și cu unŭ talentŭ ne mai vĕdutŭ, încâtŭ teatrulŭ întregŭ, care era îndesuitŭ de lume, a rĕmasŭ uimitŭ. Joculŭ ochilorŭ ei, privirile înfocate și pĕtrundĕtóre, carĭ fulgerau până în adênculŭ inimei, i-au procuratŭ totŭ atâța închinătorĭ câtŭ și admiratorĭ. După fiecare actŭ, de și era de nenumĕrate orĭ chemată pe scenă, auditorulŭ nu se mai putea sătura de a admira pe geniala artistă.

La a doua representațiune d-șóra Bârsescu a jucatŭ în piesa *Deborah.*

Și cu acéstă ocasiune publiculŭ a pututŭ admira ne neîntrecuta artistă, care se jócă cu simțimintele lui, cum se jócă unŭ copilŭ cu mingea. Ea ne-a înălțatŭ în regiunĭ înalte, și ne-a storsŭ lacrimĭ în acele scene mișcătóre, în carĭ nenorocita evreică plânge și se rógă, și mișcă inima în acele scene eroice ale rolului carĭ facŭ din piesă o alcătuire mărĕță.

D-ra Bârsescu a debutatŭ cu o perfecțiune fără sémĕnŭ, și aplausele frenetice după fiăcare actŭ și chiar în mijloculŭ scenelorŭ au doveditŭ entusiasmul publicului. Nicĭ nu e posibilă o declamațiune mai fermecătóre de câtŭ cum ne-a arĕtatŭ d-șóra Bârsescu în blăstemulŭ din actulŭ alŭ treilea. Nu e cu putință unŭ jocŭ mai mișcătorŭ de câtŭ joculŭ din ultima scenă, în care *Deborah* inundă cu sărutărĭ copilulŭ amantului ei — acelŭ copilŭ nevinovatŭ — pe care l'a blăstĕmatŭ odată. Lacrĕmile umpleau ochii spectatorilorŭ la acea scenă și o dovadă viuă a admirațiunei publicului era tăcerea mormêntală cu care se aștepta aparițiunea pe scenă a d-șórei Bârsescu cu o artă care nu se deosebesce întru nimica de adevĕrŭ și de naturalŭ.

Deborah nu era o imaginațiă poetică; ea trăia, era vie, și acésta mulțumită d-rei Bârsescu. („V. N.“)

Stupăritulŭ.

Voila, Ianuarie 1888.

Domnule Redactorŭ!

Pe când lipsele poporului nostru crescŭ pe di ce merge în raportŭ cu recerințele timpului de față, pe atuncĭ venitele lui se împuținéză și se pierdŭ.

Urmarea — lucru naturalŭ — este, că poporulŭ nostru — în lipsă de venite prin carĭ sĕ-șĭ împace trebuințele lui dilnice — scăpătéză din di în di materialminte și prin acésta și intelectualminte, sciutŭ lucru fiindŭ, că sciința-i legată strînsŭ de avere; ér unde nu'i avere, nu se póte câștiga nicĭ sciință.

Decĭ décă într'adevĕrŭ ne interesămŭ de sórtea poporului nostru și'i vremŭ binele, atuncĭ de sigurŭ se recere ca sĕ'i căutămŭ și înmulțimŭ isvórĕle de venitŭ, prin carĭ apoi poporulŭ nostru, înavuțindu-se, sĕ se pótă ridica și pe o tréptă culturală mai înaltă. Acésta însĕ se recere sĕ o facemŭ cu atâtŭ mai curêndŭ. cu câtŭ este sciutŭ, că orĭ și ce întârdiere ne causéză numai rĕu și aducŭ poporului nostru numai daună, desperândŭ de sórtea sa vitregă, în carea se află.

Multe potŭ sĕ fiă isvórele de venitŭ ale unui poporŭ consciu de chiămarea sa; dér de multe orĭ poporulŭ, décă nu e condusŭ de nimenĭ, scapă ocasiunea nu se scie folosi de lucrurile carĭ i-ar promite unŭ venitŭ órecare și așa se descuragiéză și cu pașĭ repedĭ se ruinéză totalŭ în privința materială intelectuală.

Dér acésta este o dovédă destulŭ de tristă, că poporulŭ n'are conducĕtorĭ binevoitorĭ, ci e lăsatŭ pe mâna sorții, e datŭ pradă tuturorŭ despoitorilorŭ fără sufletŭ, carĭ se înalță pe ruina și în contulŭ nesciinței lui. E însĕ timpulŭ supremŭ sĕ luămŭ lucrulŭ în seriosŭ și sĕ sărimŭ în ajutorulŭ poporului, îndreptându'i greșelele, căutându'i isvóre nouĕ de venitŭ și arătându'i calea cea adevĕrată, carea duce la mântuire.

Nu se póte nega, între grele împrejurărĭ trăimŭ; dér acésta ne impune cu atâtŭ mai multŭ ca sĕ fimŭ trezĭ și conscii de ceea ce trebue sĕ facemŭ și între aceste împrejurărĭ mașterе, carĭ ne amenință în avere și existință. Celŭ ce cădêndŭ în apă nu va da din mânĭ, de sigurŭ că are sĕ se înnece, întocmai și celui ce cunoscêndŭ rĕulŭ și nu va lua mĕsurĭ spre vindecarea lui, de sigurŭ că n'are sĕ'i umble bine, ci din rĕu are sĕ trécă în mai rĕu și de aci la peire.

Asta'i sórtea tuturorŭ nepăsătorilorŭ décă aștéptă ca alții sĕ-i scótă la limanŭ din impasulŭ în carele au cădutŭ séu din vina lorŭ propriă, orĭ din forța împregiurărilorŭ vitrege.

Mulțĭ suntŭ însĕ, carĭ se baséză pe simțulŭ de conservare alŭ poporului nostru. E dreptŭ, că din timpurile cele mai întunecate și până în diua de astădĭ multe furtunĭ au trecutŭ preste capulŭ lui. Au trecutu și s'au dusŭ, dér elŭ a rĕmasŭ ca o stâncă de granitŭ în mijloculŭ valurilorŭ turbate. Așa este, „apa trece petrile rĕmânŭ,“ dér acésta nu ne dispenséză, ca astădĭ sĕ nu luămŭ mĕsurĭ de precauțiune, carĭ sĕ ne asigure esistența în fața tuturorŭ ispitelorŭ la carĭ suntemŭ espușĭ. Altele erau timpurile atuncĭ, și altcum suntŭ împrejurările în carĭ trăimŭ astădĭ. Atuncĭ era puterea brațului, astădĭ e puterea sciinței și a averei, ér puterea brațului a devenitŭ sclava acestora.

Astădĭ nu se mai subjugă popóre cu brațulŭ, după cum se subjugau până acum: ele se subjugă economicesce, și odată subjugate cu greu se mai potŭ reculege și emancipa, orĭ că rĕmânŭ sclave pentru totdéuna. Aci nu mai póte ajuta nimicŭ, numai „fericitulŭ simțŭ de conservare“.

Din cele espuse se vede cum stămŭ și nu ne rĕmâne alta, decâtŭ ca sĕ luămŭ grabnice mĕsurĭ pentru vindecarea rĕului, rădicândŭ bunăstarea poporului nostru. Bunătatea poporului însĕ se póte rădica numai prin isvóre sigure de venitŭ, de carĭ trebue sĕ ne căutămŭ pre orĭ-ce terenŭ; ér pre cele avute sĕ le îmbunĕtățimŭ și îmulțimŭ.

Am disŭ mai susŭ, că multe isvóre de venitŭ ne putemŭ crea și avé, numai sĕ ne scimŭ folosi de ele.

Unŭ astfelŭ de isvorŭ sigurŭ de venitŭ este și albinăritulŭ séu stupăritulŭ, — sĕ înțelege nu stupăritulŭ cultivatŭ până acum, ci stupăritulŭ raționalŭ. Acesta promite frumóse venite acelora, carĭ sciu manipula după cele mai nouĕ metode cu elŭ. Altcum — décă manipulămŭ ca și în trecutŭ — este numai o pierdere de timpŭ fără nicĭ unŭ venitŭ, séu cu unŭ venitŭ de totŭ neînsemnatŭ — de cumva se póte numì venitŭ.

Stupăritulŭ din vechime a atrasŭ atențiunea ómenilorŭ, ca unulŭ — carele pre lângă puțină ostenélă — produce unŭ sigurŭ venitŭ. Nu numai singuraticii s'au ocupatŭ cu stupăritulŭ, dér chiar și stăpânirea a luatŭ stupăritulŭ sub scutulŭ sĕu, încuragiându-lŭ prin feliurite ușurărĭ. (Va urma.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Pesta, 19 Februarie. Starea sănătății ministrului cultelorŭ și instrucțiunei Trefort s'a agravatŭ în modŭ îngrijitorŭ.

San-Remo, 19 Februarie. Prințulŭ de corónă a avutŭ o nópte rea. Tusea duréză. Starea sănătății în genere e puținŭ satisfăcĕtóre. Adĭ se observă o ameliorare a tusei.

Bucurescĭ, 19 Februarie. Camera a fostŭ deschisă printr'unŭ mesagiu alŭ Regelui care dice: Avemŭ temeiu a crede, că opintirile făcute pretutindenea pentru susținerea păcii vorŭ duce la țîntă.

Berlinŭ, 19 Februarie. Bismarck referà după amédĭ împĕratului asupra situațiunei.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 20 Februarie st. n. 1888.

Bancnote românescĭ .	Cump.	8.53	Vênd.	8.56
Argintŭ românescŭ .	„	8.45	„	8.48
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.02	„	10.05
Lire turcescĭ	„	11.32	„	11.37
Imperialĭ	„	10.32	„	10.37
Galbinĭ	„	5.88	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	102.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	99.—
Ruble Rusescĭ . . .	„	107.—	„	108.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 18 Februarie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	96.65
Renta de hârtiă 5%	83.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . .	147.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . . .	94.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . . .	123.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . . .	109.50
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	103.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ	103.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.60
Bouurĭ rurale Transilvane	
Bonurĭ croato-slavone	103.25
Renta de aurŭ austriacŭ	109.20
Losurĭ din 1860 , ...	133.25
Acțiunile băncei austro-ungare. . . .	859.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungur. . .	
Acțiunile băncei de creditŭaustr. . .	269.30
Galbinĭ împărătescĭ	5.98—
Napoleon-d'orĭ	10.03½
Mărcĭ 100 împ. germane	62.17½
Londra 10 Livres sterlinge	125.80

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

și mai bine Vezinas ajunse pe vîrfulŭ Kogeonului. Pe tótă inălțimea lui, din depărtare în depărtare, trăiau pustnicĭ uitațĭ de anĭ, în nisce morminte găurite în munte, în formă de chilii. Aceștia aveau sfânta sarcină de a ajuta pe Vezinas la împlinirea slujbei.

Susŭ, pe vîrfulŭ Kogeonului, era altarulŭ. Intr'o poiană ca de unŭ pogonŭ se urca ceva mai susŭ crésta muntelui, și în vêrfulŭ crestei era înfiptă o bîrnă mare de lemnŭ, cioplită din celŭ celŭ mai mândru și mai înaltŭ stejarŭ. Cioturile lui erau lăsate cu îngrijire ca sĕ se pótă cineva sui pe elŭ, și tocmai în vîrfŭ se despărția o furcă cu trei dințĭ, în mijloculŭ căreia se putea sta cu înlesnire. Aci se făceau rugăciunile cele marĭ la sóre, și în acelŭ vîrfŭ possise toțĭ pontificii în dilele grele ale Dacilorŭ. Tótă bîrna, de susŭ până josŭ, era arsă cu diferite semne de ferŭ. Astfelŭ se distingea bine urma de calŭ séu potcóvă, simbolulŭ cavalerilorŭ călĕtorĭ; cornurile séu luna nouă, pentru ajutorarea plugarilorŭ; micĭ șerpĭ de casă, protectorii mormintelorŭ; vase emblematice dela cele 15 triburĭ, și capete strîmbe și sucite, carĭ representau pe Zamolcse, pe Sabazius și pe Deceneus. Tóte aceste săpăturĭ se împleteceau în spirala unui imensŭ balaurŭ ce se lăsa dela vîrfŭ spre temeliă și a cărui capŭ de lupŭ, lucratŭ totŭ de aurŭ, cu ochii de argintŭ, își căsca gura pe unŭ bușteanŭ de piatră ce sta lipitŭ de basa stejarului. Aicĭ, pe acéstă piatră, se întindea cartea sfântă a Dacilorŭ, unŭ papirusŭ frigianŭ, scrisă într'o limbă aprópe neînțelésă.

De erau cumpătațĭ și desprețuitorĭ de mórte, Dacii datorau acésta în mare parte religiunii lorŭ. Credêndŭ în nemurirea sufletului cu unŭ fanatismŭ neegalatŭ de alte popóre, ei considerau viéța ca o întârdiere trecĕtóre pe lumea asta, făcêndu-șĭ o țîntă deapururĭ dorită din viéța viitóre: de aceea și mergeau la mórte cu atâta nepăsare. Cumpătarea și abținerea dela carne în timpurĭ anumite era poruncită cu asprime. Respectulŭ datoritŭ șefului familiei se împunea prin moravurĭ și se menținea prin religiă. Iubirea părințilorŭ pentru copii și grija ce trebuia sĕ le pórte, semnŭ de rĕdicare morală, era tradițională, și când împĕratulŭ Traianŭ hotărî sĕ se scric pe piétră luptele sale uriașe cu aceștĭ sĕlbaticĭ, nu uită sĕ pună pe lângă fiecare mamă décă câte unŭ crpilŭ de mână.

Dér décă acéstă religiune, care ridica sufletulŭ Dacului până la extase, făcea din fiecare omŭ unŭ erou, ea punea în sufletulŭ celui biruitŭ o prea mare suprnerd la starea de acum, acésta fiindŭ considerată, după cum s'a spusŭ, ca deșértă și trecĕtóre. Ceea ce făcea eroismulŭ lorŭ într'o stare, aducea peirea în cealaltă.

VI.

Când ajunse pe înălțimea muntelui, deadrépta și dea stânga trunchiului de piétră, pustnicii aprinseseră, pe cele douĕ capace de bronzŭ cu zimțĭ, ce se ridicau pe douĕ scăunele, înalte în picióre, rășină de bradŭ și rădĕcinĭ uscate de ierburĭ, precum *mantiă*,[1]) *dracilă*,[2]) *mozulă*[3]). Vezinas suflà binișorŭ deasupra cărbunilorŭ spre a curăța fumulŭ, prinse mai multe rotocóle în gură și apoi, întorcêndu-se cu fața spre cerŭ, le dete drumulŭ în vĕzduhŭ, spre sóre. După aceea îngenunchià înaintea pietrei, pe care sta învălătucită *cartea* pergamentală; întinse mânile înainte, deasupra ei; îșĭ răzemà capulŭ pe lungulŭ brațelorŭ, și se rugà în tăcere, ca Zalmolcse sĕ-i dea putere a deschide cartea tainelorŭ... Căcĭ esista credința adêncă, că altulŭ, afară de unsulŭ și urmașulŭ lui Deceneus, nu putea deschide pergamentulŭ, și că chiar acesta nu l'ar fi pututŭ deschide décă n'ar fi vrutŭ Zalmocse. După câtva timpŭ, ridicà capulŭ, suflà deasupra pergamentului, și'lŭ desfăcù.

Era strălucită și lungă puntea pe care se duceau gândurile prontifului, căcĭ după fiăcare poruncă ce cetea, ochii lui rĕmâneau marĭ, extaticĭ, înfipțĭ în palele de lumină ale aerului, și omulŭ, ghemuitŭ cum sta, se micșora, ér capulŭ lui se rotunjea, par'că totŭ mai multŭ creșcea, devênia universŭ, primindŭ prin ochĭ clarulŭ dela *Tatălŭ* și gândurile dela Zalmolcse și Deceneu, și, greu, cădea încărcatŭ de puterea luminei de pétră.

Dér deodată se audi sgomotŭ prin poiană.... (Va urma.)

[1]) Smeură. [2]) Dracilă. [3]) Cimbru.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei.“ precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administrațiunea „Gaz. Trans.“